

2017-01-30 Landstingsstyrelsens arbetsutskott

Svar på remiss från Justitiedepartementet: "Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten" (SOU 2016:71)

Ordförandens förslag

1. Landstinget Dalarna tillstyrker förslaget i sin helhet och har inga synpunkter på enskilda delar.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Remissen innehåller dels förslag för att omval ska kunna genomföras snabbare än i dag, dels för att skyddet för valhemligheten ska förstärkas. Landstinget tillstyrker förslagen.

I ärendet redovisas följande dokument:

- a) Beslutsunderlag
- b) Remiss, innehåll och sammanfattning
- c) Remissvar

Beskrivning av ärendet och skälen för förslaget

Utredningen har haft två uppgifter, dels att se över hur omval kan genomföras snabbare än i dag, dels att överväga hur skyddet för valhemligheten kan förstärkas.

Snabbare omval

Ett omval innebär en omfattande process som i stort motsvarar genomförandet av ett ordinarie val. Det beror på att de generella bestämmelserna i vallagen i stor utsträckning blir tillämpliga även vid ett omval.

Utredningens utgångspunkt har varit att ett omval ska vara ett omval i egentlig mening, så långt detta är möjligt. Det betyder att förutsättningarna vid ett omval ska vara så lika de som gällde vid det ordinarie valet som möjligt. Ett omval bör därför alltid hållas så snart som det är praktiskt möjligt och lämpligt. Följande förändringar föreslås för att åstadkomma detta.

- Nya partier och kandidater ska inte kunna anmälas till ett omval.
- Ett omval ska hållas senast inom tre månader
- Tidsfristen för utsändande av utlandsröstkorten, som idag är 50 dagar före valdagen, tas bort och ska skickas så snart det är möjligt sedan det har beslutats när omvalet ska hållas.
- Röstkorten till väljare som är folkbokförda i Sverige ska vara väljarna tillhanda senast 10 dagar (jämfört med nuvarande 18 dagar) före valdagen.
- Valresultatet för riksdagsval ska tillkännages genom offentliggörande av protokollet (i likhet med hur resultaten av landstingsval offentliggörs) istället för genom kungörelse.
- Överklagande av valresultatet ska skickas till Valprovsnämnden istället för till beslutsmyndigheten.
- Rätten för allmänheten att yttra sig över överklagandena tas bort.

Förstärkt skydd för valhemligheten

Rätten till fria och hemliga val följer av bl.a. regeringsformen och internationella förpliktelser som Sverige har åtagit sig att följa. Väljare ska inte vara tvungna att visa eller tala om hur de har röstat. Inte heller ska det gå att ta reda på hur någon har röstat. Valsedlar ska enligt nuvarande ordning tillhandahållas väljarna genom att de läggs ut på en lämplig plats i anslutning till ett röstmottagningsställe. Där ska väljaren förse sig med valsedlar för att sedan bakom en valskärm lägga en valsedel i ett valkuvert. Utredningen har gjort bedömningen att kravet på att val ska vara fria och hemliga i stort är tillgodosett genom nuvarande valsystem. Det kan dock förbättras just vad gäller tillhandahållandet av valsedlar.

- Utredningens förslag innebär att valsedlarna ska tillhandahållas genom att de placeras innanför valskärmarna.

Därutöver gör utredningen bedömningen att systemet kan förbättras ytterligare genom att valnämndernas kontroll över ordningen vid röstmottagningsställena stärks och att information och utbildning om valhemligheten förbättras.

Ekonomi och finansiering

Förslaget förbilligar hanteringen vid omval.

Miljö

Förslaget kommer sannolikt att medföra att pappersförbrukningen vid omval kommer att minska.

Juridik

Förslaget innebär förändringar i vallagen (2005:837) och i folkomröstningslagen (1979:369) som avses att tillämpas första gången vid valen 2018.

Samverkan med fackliga organisationer

Remissvar är inte föremål för facklig samverkan.

Uppföljning

Någon uppföljning från landstingets sida behövs inte.